

Publicerat 25 januari 2006 05:30

Brödros viktigare än äldreomsorg?

CITAT: Då bestämde hon sig för att köpa tjänsten svart i stället och själv frakta mamma till sjukgymnasten.

När Britt vårdat sin alzheimersjuka make i hemmet under fem år och han äntligen fått en vårdplats drabbades hon själv först av hjärtinfarkt och därefter av stroke. Sedan propparna lösts upp skickades hon för rehabilitering till ett boende. Under tre veckor fick hon sjukgymnastik och talträning. Därefter skickades Britt till ett traditionellt äldreboende.

På hemmet lades hon i en säng och ombads ringa efter ett bäcken om hon behövde gå på toaletten. Alternativt erbjöds hon blöjor. Trots att detta att själv stå och gå så mycket som möjligt utgör en viktig faktor för att bli frisk fann personalen uppenbarligen detta behov vara av underordnad betydelse. Någon fortsatt tal- och minnesträning var det i än mindre grad tal om. Britts dotter gjorde listor på önskemål som hon fått hjälp av läkare att utforma när det gällde mammans fortsatta träning. Hon skulle själv gå upp på toaletten, hon skulle få sjukgymnastik, hon skulle minnes- och taltränas. Och framförallt skulle Britt inte lyftas med hjälp av liften, eftersom det var väsentligt att hon tränade själv. Personalen lyssnade dock inte på det örat. Vi kan ju inte erbjuda vissa patienter mer service än vad vi erbjuder andra, resonerade man. Och Britts hälsotillstånd försämrades.

Nu kunde hon inte längre stå upp, än mindre gå till toaletten. Britts dotter började därför förhöra sig om det inte fanns andra och bättre äldreboenden bland kommunens utbud av olika offentliga utförare. Hon letade på hemsidorna efter någon form av information om kvaliteten eller serviceinriktning på olika boenden. Nada! Via personliga kontakter fick hon tips om ett äldreboende med bättre rykte. Britt fick plats där, och så då var det inte längre tal om bäcken och blöjor eller om att inte få talträning. Britt fick regelbunden sjukgymnastisk träning och blev snabbt bättre. Men efter 10 gånger tog sjukgymnastiken slut. Trots fortsatt behov så var kommunens pengar för detta ändamål slut. Dottern erbjöd sig då att betala själv eftersom förbättringarna för modern var så påtagliga av sjukgymnastiken. Det fick hon inte. Då bestämde hon sig för att köpa tjänsten svart i stället och själv frakta mamma till sjukgymnasten.

Äldreomsorgen är den största tjänsteverksamheten för privatkunder i Sverige med sina 240 000 äldre som betjänas av 235 000 sysselsatta. Branschen skulle kunna växa och konceptet säljas på export. I dagens läge ter det sig omöjligt. Det grundläggande problemet är att den äldres preferenser inte alls tillåts styra vilken service som levereras, vare sig via önskemål, via omsorgspeng eller genom att tillåta betalning för tilläggstjänster. Bristande konkurrens och oviljan att mäta kvalitet har lett till att branschen har ett lågt omvandlingstryck. I vanliga livet tillåts vi välja mellan olika boenden och göra olika tillval - när vi blir gamla är det plötsligt förbjudet. Varför då? Varför mäter inte kommunen kvaliteten mellan sina olika äldreboenden och låter oss medborgare få ta del av redovisningen? Varför får vi som äldre inte välja mellan olika offentliga boenden? År efter år testar Konsumentverket prylar som saknar betydelse. Som brödrosstar för 350 kronor. Men om sådant som verkligen har betydelse, som att mamma får bra omsorg, om sådant ska vi sväva i okunnighet. Där finns ingen Sverker Olofsson.

Monica Renstig är journalist/författare och driver Women's Business Research Institute och Women's Business School AB.

MONICA RENSTIG
Monica.Renstig@wombri.se